

FAQ normenkader, regio Zuid-Holland

Inleiding

In januari 2020 is de Serviceorganisatie Jeugd (hierna SOJ) gestart met het ontwikkelen van de kaders voor de inkoop van jeugdhulp 2022-2025. Binnen de vernieuwde inkoopafspraken is het aantal diensten van ca. 170 flink teruggebracht. Voor een groot aantal van de nieuw gedefinieerde diensten geldt het zogenaamde normenkader en zijn er normen opgesteld. Binnen deze normen zouden de meeste jeugdigen en gezinnen weer zonder professionele jeugdhulp verder moeten kunnen in het dagelijks leven, of zou er een afschaling naar lichtere hulp moeten kunnen plaatsvinden. In dit stuk wordt een aantal veelgestelde vragen over dit normenkader beantwoord.

Achtergrond, kernwaarden en het contract met jeugdhulpaanbieders

In het contract met jeugdhulpaanbieders zijn zes kernwaarden overeengekomen. Het normenkader heeft een fundament in (in ieder geval) drie van deze zes kernwaarden: (1) jeugdhulp zorgt voor toegenomen zelfredzaamheid en duurzaam herstel, (2) jeugdhulpaanbieders leveren dienstbaar vakmanschap, en (3) we zetten schaarse middelen doelmatig in.

Er zijn meerdere redenen waarom we in de overeenkomst normen hebben gesteld omtrent intensiteit en doorlooptijd van de geboden hulp:

1. We gunnen het de samenleving, gezinnen en jeugdigen dat de jeugd opgroeit zonder onnodige bemoeienis van de professionele opvoedwereld. Dit betekent dat we ruimte moeten creëren om te ervaren dat moeilijkheden ook op eigen kracht overwonnen kunnen worden (Jeugdhulp zorgt voor toegenomen zelfredzaamheid en duurzaam herstel; goed is goed genoeg en normaliseren);
2. De regio zorgt voor een intersubjectieve kwaliteitsimpuls en kwaliteitsnorm om jeugdhulpaanbieders onderling te kunnen vergelijken (Jeugdhulpaanbieder levert dienstbaar vakmanschap);
3. Met de krapte op de arbeidsmarkt in het veld en de financiële krapte bij gemeenten ontstond behoefte aan een instrument om de beschikbare middelen en menskracht optimaal te benutten voor die gezinnen die het ook hoog nodig hebben en/of echt niet zonder kunnen (Doelmatige inzet van schaarse middelen).

Het normenkader is dus tegelijkertijd een kwaliteitsimpuls, een beheersmaatregel en een verdelingsinstrument.

Sturing door de jeugdhulpaanbieders

Het normenkader is opgenomen in het contract, inclusief de bijlagen bij deze overeenkomst. Hierbij gaat het vooral om de bijlage met dienstomschrijvingen. Een jeugdhulpaanbieder is bij

ondertekening van de overeenkomst dan ook verplicht alles in het werk te stellen om zich te houden aan het normenkader. De jeugdhulpaanbieder mag van dit normenkader afwijken, maar heeft daar wel een gegronde reden en toestemming voor nodig van het lokale team of de gecertificeerde instelling. Voor toewijzingen vanuit een medische verwijzer is bij afwijking toestemming nodig van het lokale team.

Sturing door het lokale team en de GI's

De medewerker van het lokale team of de GI overweegt op cliëntniveau of een afwijking van het normenkader voor deze cliënt noodzakelijk is. Zijn er alternatieven voorhanden in het voorveld? Kan het jongerenwerk, de kinderopvang of het onderwijs iets betekenen? Kunnen we als team zelf iets toevoegen zodat het gezin/de jeugdige meer op eigen kracht verder kan?

Door dit werkproces neemt de kennis van de verwijzer over de kwaliteit van de jeugdhulpaanbieder toe. Deze toegenomen kennis is van invloed op verwijzingen en toeleiding in de toekomst.

Vanuit de aanname dat met name het lokale team veel beter op de hoogte is van lokale algemene voorzieningen dan de gecontracteerde jeugdhulpaanbieders, ontstaat de mogelijkheid deze voorzieningen ook beter te benutten.

Sturing via het contractmanagement

De Serviceorganisatie genereert een beeld op aanbiedersniveau. Welke jeugdhulpaanbieders lukt het om binnen de gestelde normen jeugdigen en gezinnen weer voldoende op weg te helpen om zelf verder te kunnen? Zijn hier succesfactoren te definiëren waar een andere aanbieder van kan leren? Welke aanbieder lukt het niet om binnen de norm jeugdigen en gezinnen weer voldoende op weg te helpen? Wat is daar de oorzaak van? Bedient deze aanbieder een specifieke doelgroep? Is hier een kwaliteitsimpuls nodig op de samenwerking met het voorveld? Wordt er voldoende met 'practice' en 'evidence based' methodes gewerkt? Afhankelijk van de uitkomst van dit onderzoek wordt door/met de aanbieder een verbeterplan opgesteld, wat gemonitord wordt.

Veelgestelde vragen over het normenkader

Hieronder vindt u een aantal van de meest gestelde vragen over het normenkader. Mocht u na het lezen hiervan nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met de bovengenoemde contactpersoon of uw contractmanager. Dit document zal naar aanleiding van verdere vragen op termijn ook worden aangepast.

1. Waar vind ik de normen van dit normenkader?

De normen staan beschreven in 'Bijlage 2: Dienstomschrijvingen Jeugdhulp ZHZ'. Dit is de tweede bijlage bij het contract en daarmee is het onderdeel van de afspraken die met de jeugdhulpaanbieders zijn gemaakt. U vindt een norm bij de meeste van de omschreven en gedefinieerde diensten. Deze omschrijvingen bevatten overigens ook o.a. (1) een functiemix, d.w.z. door welk type professional een dienst minimaal moet worden geleverd, (2) een doelgroep, en (3) een verwacht resultaat van de inzet van de dienst. Ook dit is van toepassing op de dienst van de jeugdhulpaanbieder.

Alle inkoopdocumenten vindt u op de website van de SOJ:

https://www.jeugdzhz.nl/Inkoop_2022

2. Waar vind ik de contractuele afspraken over het normenkader?

Zie ook hierboven. De betreffende passages vindt u in de hoofdovereenkomst en niet in de bijlagen. Het gaat hierbij specifiek om artikel 4.1.

3. Wat zijn de contractuele afspraken?

Het artikel 4.1 bestaat uit 6 leden, en samengevat staan hierin de volgende afspraken:

1. Er is een normenkader opgesteld en dit is onderdeel van de overeenkomst.
2. De jeugdhulpaanbieder mag in beginsel niet meer zorg leveren dan volgens het normenkader. De gemeentelijke verwijzer kan bij de toewijzing ervoor kiezen om af te wijken van het normenkader. Ook de gecertificeerde instelling mag dit doen.
3. De Jeugdhulpaanbieder meldt zo vroeg mogelijk (schriftelijk) wanneer er moet worden afgeweken en de gemeentelijke verwijzer of de GI treedt dan in overleg met de aanbieder. De SOJ heeft het recht om financiering voor het overschreden deel van het normenkader terug te vorderen bij de Jeugdhulpaanbieder als er geen toestemming is voor afwijking. De toestemming wordt schriftelijk verleend.
4. De Jeugdhulpaanbieder moet zich maximaal inspannen voor de bevordering van de door- en/of uitstroom en/of door hiervoor samen te werken met andere aanbieders. De bewijslast hiervoor ligt bij de Jeugdhulpaanbieder.
5. De SOJ kan het normenkader wijzigen. Ter verduidelijking: het gaat hierbij niet om individuele casussen. Dat zou nl. een 'afwijking op het normenkader' zijn. Deze passage gaat over het aanpassen van de algemeen geldende normen voor een dienst, dan wel de norm voor een dienst-aanbieder combinatie.
6. De Jeugdhulpaanbieder is zelf verantwoordelijk voor een gelijkmatige in- en uitstroom van jeugdigen.

De exacte en uitgebreidere bewoording per lid vindt u in de hoofdovereenkomst en deze kunt ook u vinden op:

https://www.jeugdzhz.nl/Inkoop_2022

4. Wat wordt bedoeld met schriftelijk in artikel 4.1 (lid 3)?

Het gaat hierbij om schriftelijke communicatie tussen de jeugdprofessional van het lokale team of de GI met de jeugdhulpaanbieder. Dit verloopt via beveiligd e-mailverkeer.

Een toewijzingsbericht (in het IJW berichtenverkeer) vormt op zichzelf niet de schriftelijke toestemming. In de regio Zuid-Holland Zuid werd vóór 2022 gewerkt met Zorgprofielen en deze werden voor de periode van één jaar afgegeven. Vanaf 2022 wordt er gewerkt met een combinatie van specifieke toewijzingen (overwegend betreft het hier de verblijfdiensten) en a-specifieke toewijzingen (overwegend ambulant). Deze laatste toewijzingen worden vrijwel altijd voor één jaar afgegeven in het berichtenverkeer, maar in een dergelijk bericht – bijvoorbeeld waarmee een dienst wordt toegekend waarvoor de norm in beginsel 6 maanden is – zit dus **geen toestemming** besloten. De keuze om alle voorzieningen specifiek toe te wijzen, waarmee voorzieningen conform normen

afgegeven zouden kunnen worden en de communicatie geheel via het berichtenverkeer zou kunnen lopen, is in het inkooptraject niet gemaakt. Dit zou andere administratieve lasten mee hebben gebracht.

Toestemming en verzoeken tot afwijking verlopen kortom altijd schriftelijk per beveiligd e-mailverkeer en de communicatie in het berichtenverkeer wordt hiertoe niet gerekend.

5. Wat moet het verzoek om af te wijken van de norm in ieder geval bevatten?

Het verzoek voor toestemming om af te wijken wordt gestuurd naar de jeugdprofessional van het lokale team of de GI. Het lokale team of de GI moet daarbij in ieder geval het volgende weten:

1. Om wie gaat het?
2. Datum van het verzoek (per beveiligde mail is dit automatisch duidelijk)
3. Welke dienst(en) betreft het (normen zijn per dienst opgesteld) en voor welke aanbieder?
4. Waarom moet er afgeweken worden?

Voor dit laatste punt ligt de bewijslast bij de aanbieder, zoals in ieder geval opgenomen in artikel 4.1 lid 4. Gemeenten kunnen als opdrachtgever van de lokale teams verdere sturing geven aan dit proces, bijvoorbeeld door specifiek om bepaalde kwalitatieve informatie te vragen en/of daartoe een format op te stellen.

6. Wat moet de schriftelijke toestemming in ieder geval bevatten?

De schriftelijke toestemming moet in ieder geval eenduidig aangeven of er toestemming is om af te wijken in een bepaalde casus en dit moet voor de aanbieder helder zijn. Ook dit proces kan lokaal nader worden ingevuld.

In beginsel is deze toestemming administratief versimpeld tot een 'ja, er mag worden afgeweken' of 'nee, er mag niet worden afgeweken'. Het beschrijven van een maximum voor het volume of de looptijd waarmee afgeweken mag worden, is daarmee geen onderdeel van het proces van de toestemming om af te wijken. Deze keuze is gemaakt om het proces administratief zo eenvoudig mogelijk te houden.

Een jeugdprofessional kan uiteraard in zijn of haar communicatie wel begrenzings meegeven aan een jeugdhulpaanbieder, bijvoorbeeld voor de additionele looptijd van een voorziening. De SOJ verwacht van aanbieders dat zij dienstbaar vakmanschap bieden (de tweede kernwaarde) en deze meegegeven begrenzings in acht nemen en over het verloop van hun hulpverlening in overleg blijven met de lokale verwijzer/de GI en eventueel samenwerkende jeugdhulpaanbieders.

7. Wat wordt bedoeld met 'tijdig' in artikel 4.1 (lid 3) en op welke termijn moet de verwijzer (de lokale of de GI) in overleg treden?

In het artikel (lid 3) staat de volgende passage: *"de Jeugdhulpaanbieder meldt dit zo vroeg mogelijk, maar uiterlijk als in een traject geprognostiseerd meer dan 100% wordt uitgenut van de gestelde norm."*

De gemeentelijke verwijzer en de GI treedt na deze melding binnen één week in overleg met de Jeugdhulpaanbieder, waarna de gemeentelijke verwijzer of de GI al dan niet besluit tot toestemming

voor afwijking van het gestelde normenkader. De bewijslast voor de noodzaak van deze afwijking ligt bij de aanbieder (lid 4).

Redelijkerwijs kan verwacht worden dat het moment van dit inzicht per casus enigszins kan verschillen. De uitgangspunten die uit dit artikel voortvloeien zijn: dat jeugdhulpaanbieders niet met terugwerkende kracht de toestemming aanvragen (1), en dat zij het ook niet *altijd of met sterke regelmaat vóóraf* aanvragen (2). Naar inschatting van de SOJ moet het 8 weken van te voren veelal duidelijk zijn of er een normoverschrijding in een hulpverleningstraject zal plaatsvinden. Dat geldt niet in een diagnostiek traject, maar wel voor de andere diensten.

Als het normenkader veelal niet passend zou zijn, dan kan de aanbieder in overleg treden (lid 5) met de SOJ. Wanneer een aanbieder in plaats hiervan vrijwel altijd vooraf een afwijking aanvraagt, dan lijkt het twijfelachtig dat er vastgesteld kan worden dat de Jeugdhulpaanbieder zich maximaal heeft ingespannen voor bevordering van de door- en/of uitstroom en/of voor de samenwerking met andere aanbieders.

8. Wanneer moet er in ieder geval overwogen worden om af te wijken van het normenkader?

Er zijn in ieder geval vier situaties waarin de verwijzer vóóraf moet overwegen of een afwijking op het normenkader passend en nodig is. Afwijken dient altijd actief overwogen te worden wanneer er sprake is van:

1. een (dreigende) uithuisplaatsing;
2. (dreigend) schooluitval;
3. een levenslange/levensbrede ondersteuningsvraag;
4. en/of wanneer de rechter dit heeft opgelegd.

9. Wordt voor het normenkader de inzet uit eerdere jaren meegerekend?

De jeugdhulp die geleverd is vóór 1 januari 2022 wordt niet meegerekend. Vanaf 1 januari 2022 wordt bij verlengingen, wanneer sprake is van een afwijking van de norm, wel teruggekeken tot 1 januari.

Voorbeeld:

Een dienst heeft een maximale looptijd van een jaar. Op 01-09-2021 is de hulp gestart. Dit betekent dat de norm op 01-09-2022 nog niet is overschreden, maar dat zal wel gebeuren als de hulp op 01-01-2023 nog steeds loopt.

LET OP: de toewijzing wordt eventueel en zo nodig afgegeven voor een heel jaar. Dat betekent niet automatisch dat er ook toestemming is om nog een heel jaar jeugdhulp te leveren. Zie ook vraag 4.

10. Ik heb een toewijzing (als jeugdhulpaanbieder), maar het toewijzingsbudget is niet toereikend. Wat moet ik doen?

Er zijn twee situaties, in relatie tot het normenkader, die zich in dit geval kunnen voordoen. In beide gevallen is het nodig dat u een format invult van de website van de SOJ. Aanvullend heeft u wellicht ook toestemming nodig om af te wijken op het normenkader. U kunt het format vinden op de website, onder het kopje Bedrijfsvoering, en u vindt ook twee links in het stuk hieronder:

https://www.jeugdzhz.nl/Inkoop_2022

- U wijkt af van het normenkader en heeft daardoor een ophoging van het toewijzingsbudget nodig.
- U heeft een ophoging van het toewijzingsbudget nodig zonder dat u afwijkt van het normenkader.

U wijkt af van het normenkader en heeft daardoor een ophoging van het toewijzingsbudget nodig

1. U heeft contact opgenomen met het lokale team/GI en heeft een akkoord ontvangen op de afwijking van het normenkader.
2. Klik hier voor het format dat u dient in te vullen. In dit format vult u het tabblad 'Formulier ophoging' in.
3. Het volledig ingevulde format mailt u naar uw contractadviseur of naar inkoop@jeugdzhz.nl.
4. U ontvangt een bevestiging zodra de ophoging door ons is verwerkt.

U heeft een ophoging van het toewijzingsbudget nodig zonder dat u afwijkt van het normenkader

1. Klik hier voor het format dat u dient in te vullen. In dit format vult u het tabblad 'Formulier ophoging' in.
2. Het volledig ingevulde format mailt u naar uw contractadviseur of naar inkoop@jeugdzhz.nl.
3. U ontvangt een bevestiging zodra de ophoging door ons is verwerkt.

11. Ik heb toestemming (van de lokale verwijzer of de GI) om af te wijken, maar hoe krijg ik als aanbieder een (nieuw) toewijzingsbericht?

Een nieuw toewijzingsbericht is niet altijd nodig om bij een afwijking op het normenkader de hulpverlening voort te zetten. Zie ook vraag 4.

Er is toestemming nodig om af te wijken om de levering van zorg voort te zetten bovenop de gestelde norm(en). Dit is een contractuele afspraak tussen de aanbieder en de SOJ (namens gemeenten). De lokale verwijzer of de GI, zal indien nodig, ook een nieuwe beschikking of bepaling opstellen (t.b.v. de ouders) en via het reguliere proces met het berichtenverkeer zal er, wederom alleen indien dit nodig is, ook een nieuw toewijzingsbericht worden verstuurd. Een aantal normen en afwijkingen kunnen ook binnen de bestaande en afgegeven a-specifieke toewijzing vallen, en om deze reden is er buiten de toestemmingsverlening zeker niet altijd een aanvullende handeling nodig.

Voor verwijzingen door de medische verwijzer (bijvoorbeeld huisarts, kinderpsychiater etc.) is er toestemming van het lokale team nodig om af te wijken van het normenkader, maar de aanbieder zal ook deze verwijzer moeten betrekken om een nieuw IJW 315 bericht te mogen versturen (het verzoek om toewijzingsbericht) als dat reeds nodig is. Dit proces is dus niet veranderd.

12. Mogen wij als aanbieders informatie delen over de hulpverleningstrajecten met de lokale verwijzer?

Bij verwijzingen met een oorsprong vanuit de lokale verwijzer wordt de afgelopen jaren kwalitatieve informatie over het hulpverleningstraject reeds gedeeld. Dit maakt het mogelijk om (her)indicaties af

te geven en ook om casusregie te beleggen bij deze lokale teams als een wettelijke verwijzer (namens de gemeenten).

Naar oordeel van de SOJ mag deze kwalitatieve informatie redelijkerwijs ook gedeeld worden met de jeugdprofessionals van de lokale teams, als de oorspronkelijke verwijzing vanuit een medisch verwijzer komt. Hiervoor is het in ieder geval noodzakelijk dat de lokale verwijzer hiertoe de opdracht heeft verkregen van het lokale college en dat aanbieders hierbij de ouders informeren.

13. Het normenkader past categorisch geheel niet bij mijn hulpaanbod. Wat nu?

Dit kan onderwerp van gesprek zijn met uw contractmanager. Zie de eerdere vraag over 'Wat zijn de contractuele afspraken?'. U kunt hiervoor als aanbieder contact opnemen met uw contractmanager.

14. Het toewijzingsbudget is voldoende. Moet ik dan toch toestemming vragen om af te wijken van het normenkader?

Ja. De toewijzingsbudgetten zijn ingericht om facturatie mogelijk te maken en kennen geen andere status. Voorbeeld: bij een a-specifieke toewijzing is het toewijzingsbudget gebaseerd op de norm van de dienst met het hoogste tarief, bijvoorbeeld begeleiding specialistisch. Als u begeleiding basis biedt, is het toewijzingsbudget veel ruimer dan noodzakelijk volgens de norm. U kunt geen rechten ontlenen aan het toewijzingsbudget uit het berichtenverkeer en dient bij een afwijking van de norm altijd toestemming te hebben van het lokale team of de GI.

15. Is het normenkader ook van toepassing op voorzieningen op basis van PGB?

Bij voorzieningen op basis van PGB wordt over het algemeen jeugdhulp ingekocht bij niet-gecontracteerde partijen. De gemeenten in de regio Zuid-Holland Zuid hebben wel in de verordening opgenomen dat in beginsel de kwaliteitscriteria voor jeugdhulp in Zorg in Natura (het gecontracteerde aanbod) en PGB hetzelfde zijn. Dat betekent dat er ook bij het vaststellen van het persoonsgebonden budget o.a. gekeken moet worden naar de diensten in de dienstomschrijvingen (zie vraag 1) met daarin de functiemix van een dienst, de doelgroep, het verwachte resultaat en ook het normenkader.